

kollision mellem en nordisk toldunion og forsvarspolitikken? „Personlig synes jeg det ligger nær å tro at det innenfor den rene forsvarspolitik ikke skulle bli noen kollisjon. Men det som er spørsmålet, er hvordan det vil gå når forsvarspolitikken får konsekvenser i økonomisk politikk og i produksjonen, om vi da på visse produksjonsområder der vi har samarbeid, vil få kollisjon. Jeg mener at det er helt nødvendig at statsministrene sørger for at dette spørsmålet blir drøftet.“ Han troede dog bestemt, at eventuelle problemer skulle kunne løses.

Statsminister Borten berørte kort disse spørsmål, som også efter hans mening måtte vurderes, før en eventuel aftale indgås.

Fra dansk side fastslog J. O. Krag kort, at „sikkerhedspolitikken [må] klart holdes uden for den nordiske økonomiske union.“ Udenrigsminister Hartling erklærede: „Selv om vi fra dansk side tillægger langtidsperspektiverne den største vægt, er der intet grundlag for at hævde, at virkeliggørelsen af disse perspektiver skulle indebære nogen ændring af Danmarks eller noget andet nordisk lands udenrigspolitiske placering. Der er enighed om dette synspunkt i alle de nordiske lande, og spekulationer om, at man skulle tilslutte andre mål, er altså fejlagtige.“

Juha Rihtniemi, lederen af det konservative Samlingspartis gruppe i den finske riksdag, konstaterede ligeledes, at ifølge den forelagte plan holdes udenrigs- og sikkerhedspolitikken udenfor. „Det råder ingen tvækn därom, att så skulle ske även i praktiken. Finlands innställning i denna punkt är ju, att den förevarande integrationsplanen inte påverkar Finlands utrikespolitiska linje eller äventyrar landets handel med de socialistiska länderna. Finlands handel med de socialistiska länderna kan tryggas inom ramen för Nordeplanen såsom fallet har varit i fråga om EFTA.“

Også for den svenske centerpartist Sven Sundin var det „en självklar utgångspunkt för de fortsatte utredningarna och överläggningarna, att de deltagande ländernas utrikespolitiska och säkerhetspolitiska ställning icke förändras. Vi vill för vår del starkt understryka den svenska och finska neutralitetspolitikens betydelse och de krav som den ställer på vårt handlande och vår handlingsfrihet.“

Landbrugsvarerne i samarbejdet.

Landbrugsvarernes placering i det nordiske økonomiske samarbejde var en af de største anstødssten for et positivt resultat af markedsforhandlingerne. Dette spørgsmål spillede da naturligt en vigtig rolle under generaldebatten. Statsminister Erlander anså det dog for ulykkeligt, om man skulle få den opfattelse, at det udvidede nordiske samarbejde var årsag til de store omstillinger, alle de nordiske lande ville blive tvunget til at foretage på landbrugets område. Han mindede om, at der helt uafhængigt af de nordiske planer årligt nedlægges ca. 10.000 landbrugsbedrifter i Sverige. Landbrugets vanskeligheder hang sammen med den europæiske overskudsproduktion. Efter det svenske landbrugsprogram af 1967 vil der ske en formindskelse af Sveriges selvforsyning, og derved vokser mulighederne for indkøb fra nabolandene. Men disse køb kan ikke få et sådant omfang, at de kan løse de problemer, som skabes af den europæiske overskudsproduktion.

Norske synspunkter på landbruget.

Røiseland argumenterede, at Norge kun kan forsyne sig selv med 40 pct. af fødevarerbehovet. I en krisetid kunne det blive katastrofalt, om en stor del af maden skulle fragtes over Øresund. En for stor import ville også være ødelæggende for landbruget i vide dele af Norge og dermed fremkalde væsentlige ændringer i bebyggelsesstrukturen. Han havde imidlertid indtryk af, at man fra dansk side ville tage hensyn til Norges og Finlands særlige vanskeligheder, „og da er en nokså vigtig anstødssten ryddet av veien.“ Hvordan landbrugsfonden skal anvendes var også et vigtigt spørgsmål. Ligeså betalingen for suppleringsimporten, hvor der kunne blive tale om overførelse af indtægter til det danske landbrug. Men dette spørgsmål vedkom mere de norske forbrugere og den norske statskasse end det norske landbrug, og hvis Norge kunne få væsentlige dele heraf igen, f. eks. ved tilskud til norsk fiskeri, måtte man fra norsk side være villig til at drøfte dette.

Også statsminister Borten havde med glæde indtryk af, at man fra dansk side accepterede det princip, at de norske producenters relative indtægtsniveau skulle oprettholdes. Dette ville få nok så afgørende be-